

Beleidsregel illegaal vellen of beschadigen van bomen 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Eindhoven,

Overwegende dat:

- De gemeente Eindhoven waarde hecht aan het beschermen en behouden van bomen en houtopstanden. Bomen zijn noodzakelijk voor de bijdrage aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de stad, en voor het tegengaan van de gevolgen van klimaatverandering;
- Eindhoven veel bouwplaatsen kent en gebruik van openbare ruimte. Bomen zijn bij bouwwerkzaamheden gevoelig voor schade en boombescherming is daarom noodzakelijk. Dit is ten behoeve van zowel het zichtbare deel van bomen als het wortelstelsel onder de grond. Het ondergrondse deel van de boom staat telkens onder druk, omdat bijvoorbeeld wordt gegraven voor kabels en leidingen;
- Het niet toelaatbaar is dat gezonde bomen illegaal geveld of beschadigd worden;
- (Potentiële) overtreeders mogen rekenen op een passende interventie bij geconstateerde overtreding.
- Deze beleidsregel handvatten biedt om het toezicht op bomen en boombescherming mogelijk te maken en beschrijft hoe de gemeente handelt als er sprake is van illegaal vellen of beschadigen van bomen;
- De belangen die gediend zijn met de handhaving van vorengenoemde verboden of geboden groot zijn;

gelet op artikelen 4:81, eerste lid, 4:83 en 1:3, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht, artikelen 12, lid 2 van de Verordening Bomen 2026 en artikel 125 Gemeentewet;

besluit vast te stellen:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

1. De definities en termen uit de Verordening bomen 2026 en de Nadere regels compensatieplicht Verordening bomen 2026 zijn van overeenkomstige toepassing op deze beleidsregel.
2. In aanvulling op het eerste lid wordt in deze nadere regels verstaan onder:
 - bouwplaats: ruimte die nodig is om een bouwontwikkeling te kunnen uitvoeren;
 - bouwplaatsinrichting: inrichting van de bouwplaats voor een project, zoals aangegeven op tekening. De tekening geeft locaties aan van eventuele tijdelijke verblijfsruimten (keten), materiaalopslag en transportroutes;

Hoofdstuk 2 Toepassingsbereik, doelstelling en overtredingen

Artikel 2 Toepassingsbereik

Deze beleidsregel is van toepassing op alle bomen en houtopstanden, zowel op openbare plaatsen als op privéterreinen, waarop het verbod tot vellen van toepassing is.

Artikel 3 Doelstelling

Met deze beleidsregel worden de volgende doelen nagestreefd:

- a. het behouden van een volwaardige en samenhangende (historische) boomstructuur;
- b. een positieve bijdrage leveren aan de leefomgeving van bewoners en bezoekers van de stad;
- c. een positieve bijdrage leveren aan de ecologie (zoals het bevorderen van biodiversiteit) en het milieu (zoals water- en CO₂ opname);
- d. het voorkomen van ergernis over onrechtmatig vellen of beschadigen van bomen;
- e. het voorkomen van (onnodige) schade door het (illegaal) vellen of beschadigen van bomen of het onrechtmatig inrichten van een bouwplaats.

Artikel 4 Soorten overtredingen

Er zijn vier type overtredingen:

- a. Het zonder of in afwijking van een vergunning vellen van een vergunningplichtige boom of houtopstand.
In situaties als benoemd in de Verordening bomen 2026 is voor het vellen van een boom of houtopstand een vergunning noodzakelijk. Het zonder of in afwijking van een vergunning vellen van een vergunningplichtige boom of houtopstand is tevens een economisch delict (Overtreding vanuit economisch oogpunt, Wet economische delicten, artikel 1a, 3e tranche).

Het niet uitvoeren van een herplantplicht, wat als vergunningvoorschrift door het college is opgelegd.

- b. Het college kan als vergunningsvoorschrift voor het vellen van een boom of houtopstand en als herstelmaatregel bij het illegaal vellen aan de betrokkene een herplantplicht opleggen. Het niet uitvoeren van de herplantplicht is in beide gevallen tevens een economisch delict.
- c. Het niet handelen volgens de bomenposter 'Werken rond bomen', volgens de voorwaarden in de bomeneffectanalyse, of volgens het WPB als dit leidt tot het afwijken van een vergunningvoorschrift of tot een bedreiging in het voortbestaan van boom- of houtopstand als bedoeld in artikel 10 van de Verordening bomen 2026.

Voor het inrichten van een bouwplaats, of maken van een in- of uitrit, wordt een APV-vergunning of omgevingsvergunning afgegeven. In de vergunning wordt onder verwijzing naar de Verordening bomen 2026 standaard de bomenposter 'Werken rond bomen' (of vergelijkbaar) opgenomen. De bomenposter 'Werken rond bomen' toont de kwetsbare boomzone direct rond een boom en laat zien welke belangrijke randvoorwaarden er binnen deze kwetsbare boomzone gelden voor de uitvoering van werkzaamheden. Ook wordt bronbemaling hier extra in benoemd vanwege het effect op bomen in een groter gebied.

Wanneer de bomenposter niet kan worden aangehouden, is er een bomeneffectanalyse (BEA) nodig voor het terreingebruik, ook al is dat gebruik tijdelijk. Een BEA geeft randvoorwaarden waarbinnen bomen behouden kunnen blijven. Deze voorwaarden worden bindend gesteld in de voorschriften van de uiteindelijke vergunning. Voor gemeentelijke bomen moet bovendien een Werkprotocol Boombescherming (WPB) ondertekend worden. Hierin neemt ontwikkelaar de periode van werkzaamheden op die de bomen kunnen beschadigen, en staan door de gemeente geaccepteerde ingrepen om schade te voorkomen.

Het niet handelen volgens de bomenposter 'Werken rond bomen', of volgens het WPB, is (bij de eerste overtreding) geen economisch delict, maar is wel een overtreding als dit leidt tot afwijken van een vergunningvoorschrift of tot een bedreiging in het voortbestaan van boom of houtopstand als bedoeld in artikel 10 van de Verordening bomen 2026. Wanneer er op een bouwplaats een boom zonder vergunning geveld wordt, volgen we Artikel 4a (economisch delict).

- d. het beschadigen van een boom (het zichtbare deel of het wortelgestel onder de grond), los van of zij zich bevindt op een bouwplaats.

Hoofdstuk 3 Toezicht en Sancties

Artikel 5 Toezicht

Toezicht op bomen kan drie vormen hebben:

- a. Reactief
- b. Proactief/planmatig
- c. Toezicht door een boomtechnisch adviseur

Ad a. Het acteren op (meldingen van) mogelijk illegaal vellen en beschadigen van een boom of houtopstand. Toezicht en sancties kunnen volgen tot 5 jaar na afronding van bouwwerkzaamheden.

Ad b. Het toezicht is proactief/planmatig en bestaat onder meer uit de volgende onderdelen:

- de boom- of houtopstandbescherming op de bouwplaats is een onderdeel in het startgesprek met aannemers.
- er wordt proactief bekeken of aan de opgelegde herplantplicht is voldaan.

Ad c. Wanneer een bomenonderzoek vanuit de initiatiefnemer uitwijst dat begeleiding en toezicht nodig is van een externe bomenadviseur, stuurt de gemeente daarop aan. Het toezicht gebeurt vanuit de initiatiefnemer door een extern boomtechnisch adviseur. Op verzoek van initiatiefnemer kan een boomtechnisch adviseur worden gevraagd om bijstand te verlenen in de vorm van een ad hoc boomadvies (bijvoorbeeld ter begeleiding van ontgravingen).

Artikel 6 Preventie en communicatie

De gemeente heeft verschillende instrumenten om een overtreder tot het gewenste gedrag te bewegen. In het kader van 'verleiden' en preventie worden onder andere de volgende activiteiten (of vergelijkbaar) ondernomen:

- Het continu actueel houden van informatie op relevante websites van de gemeente.
- Bewoners krijgen duidelijke informatie over het melden van onrechtmatige situaties in het meldingssysteem van de gemeente.
- In verschillende vergunningen worden maatregelen en/of voorschriften opgenomen om schade aan bomen te voorkomen.
- Bomen worden als thema meegenomen in het startgesprek (intake) van een bouwactiviteit.
- Schade aan een boom of houtopstand waarvoor geen velpergunning is afgegeven wordt waar mogelijk verhaald.

Artikel 7 Sancties

De sanctiestrategie bevat zowel strafrechtelijke als bestuursrechtelijke maatregelen. De bestuursrechtelijke stappen worden door of namens het college uitgevoerd. De strafrechtelijke stap bestaat uit een verzoek van het college aan het Openbaar Ministerie (OM) om te vervolgen. In onderstaande tabel is de kolom strafrechtelijk als optioneel aangegeven omdat deze weg afhankelijk is van het OM. In de kolom van uitvoerder, staat aangegeven welke gemeentelijke afdeling de stap neemt. Bij activiteiten die een boom of houtopstand kunnen schaden worden sancties opgelegd volgens onderstaande interventietabellen:

Illegaal vellen van een boom of houtopstand

Stap	Strafrechtelijk (optioneel)	Bestuursrechtelijk	Uitvoerder
1ste overtreding	Opstellen proces verbaal/ verzoeken OM om te vervolgen	Opleggen herstelmaatregel: herplantplicht en last onder dwangsom	Handhaving/ Milieu Bouw- en WoningToezicht
En verder	Opstellen proces verbaal/ verzoeken OM om te vervolgen	Opleggen herstelmaatregel: herplantplicht en last onder dwangsom	Handhaving/ Milieu Bouw- en WoningToezicht

Herplantplicht niet uitvoeren

Stap	Strafrechtelijk (optioneel)	Bestuursrechtelijk	Uitvoerder
1ste overtreding	Opstellen proces verbaal/ verzoeken OM om te vervolgen	Opleggen last onder dwangsom	Handhaving/ Milieu Bouw- en WoningToezicht
En verder	Opstellen proces verbaal/ verzoeken OM om te vervolgen	Verbeuring last onder dwangsom en eventuele verhoging vorige last onder dwangsom	Handhaving/ Milieu Bouw- en WoningToezicht

Beschadigen of in het voortbestaan bedreigen van boom- of houtopstand op bouwplaatsen.

Stap	Strafrechtelijk (optioneel)	Bestuursrechtelijk	Uitvoerder
1ste overtreding	Wanneer het gaat om een boom in gemeentelijk eigendom, kan aangifte gedaan worden.	Instructie herstel van onrechtmatige situatie en inplannen hercontrole. <i>Indien er schade is ontstaan aan bomen, wordt schade getaxeerd volgens de NVTB danwel Handboek bomen methode. Indien de overtreder al een compensatieplan heeft ingediend, en deze is goedgekeurd door de gemeente, kan de schade niet meer verrekend worden met het compensatieplan.</i>	Milieu Bouw- en WoningToezicht
Niet voldoen bij hercontrole of nieuwe overtreding	Wanneer het gaat om een boom in gemeentelijk eigendom, kan aangifte gedaan worden.	Opleggen last onder dwangsom of bestuursdwang (onrechtmatige situatie herstellen).	Milieu Bouw- en WoningToezicht
En verder	Wanneer het gaat om een boom in gemeentelijk eigendom, kan aangifte gedaan worden.	Toepassen last onder dwangsom of bestuursdwang (onrechtmatige situatie herstellen).	Milieu Bouw- en WoningToezicht

Beschadigen of in het voortbestaan bedreigen van boom- of houtopstand

Stap	Strafrechtelijk (optioneel)	Bestuursrechtelijk	Uitvoerder
------	-----------------------------	--------------------	------------

1ste overtreding	Wanneer het gaat om een boom in gemeentelijk eigendom, kan aangifte gedaan worden.	Instructie herstel van onrechtmatige situatie en inplannen hercontrole. <i>De NVTB danwel Handboek bomen methode wordt toegepast voor taxatie van schade.</i> <i>Indien de overtreder al een compensatieplan heeft ingediend, en deze is goedgekeurd door de gemeente, kan de schade niet meer verrekend worden met het compensatieplan.</i>	Handhaving/ Milieu Bouw- en WoningToezicht
Niet voldoen bij hercontrole of nieuwe overtreding	Wanneer het gaat om een boom in gemeentelijk eigendom, kan aangifte gedaan worden.	Toepassen last onder dwangsom of bestuursdwang (onrechtmatige situatie herstellen).	Handhaving/ Milieu Bouw- en WoningToezicht
En verder	Wanneer het gaat om een boom in gemeentelijk eigendom, kan aangifte gedaan worden.	Toepassen last onder dwangsom bestuursdwang (onrechtmatige situatie herstellen).	Handhaving/ Milieu Bouw- en WoningToezicht

Artikel 8 Herplantplicht als herstelmaatregel

1. De herplantplicht wordt ingevuld zoals beschreven in de Nadere regels compensatieplicht Verordening bomen 2026.
2. De herplantplicht gaat als sanctie altijd gepaard met een last onder dwangsom, die wordt verbeurd als de herplantplicht niet, niet op tijd, of niet volledig, wordt uitgevoerd. Indien een opgelegde last onder dwangsom is verbeurd en de herplantplicht niet of niet volledig is nagekomen, kan het college een nieuwe last onder dwangsom opleggen, waarbij de dwangsom hoger kan worden vastgesteld. Indien herplant ondanks herhaalde lasten onder dwangsom uitblijft, kan worden overgegaan tot een last onder bestuursdwang.
3. Op de herplantplicht is een inboetregeling van toepassing, inhoudende dat binnen een periode van ten minste vijf jaar na het uitvoeren van de herplant een gezonde boom of houtopstand aanwezig moet zijn.

Hoofdstuk 4 Evaluatie

Artikel 9 Evaluatie

Na het eerste jaar na inwerkingtreding vindt er een evaluatie van deze beleidsregel plaats.

Hoofdstuk 5 Slotbepalingen

Artikel 10 Inwerkingtreding

Deze beleidsregel treedt een dag na bekendmaking in werking.

Artikel 11 Citeertitel

Deze beleidsregel wordt aangehaald als: Beleidsregel illegaal vellen of beschadigen van bomen gemeente Eindhoven, en vervangt de beleidsregel illegaal vellen of beschadigen van bomen, bij besluit van 11 juni 2024 vastgesteld.

Ondertekening

Aldus vastgesteld door college van burgemeester en wethouders van de gemeente Eindhoven in de vergadering van 12 mei 2026.

Eindhoven,

Het college van burgemeester en wethouders van Eindhoven,

, secretaris,